

Жінки в парламентах світу: сучасний досвід

Курс: «Гендерна рівність в органах публічної влади: історичний
досвід та сучасність»

к.і.н., доцентка, І.В. Савченко

Участь жінок у вищому державному управлінні (парламентах)

2023 р.

- Частка жінок в парламентах світу - 26,7%

2018 р.

- у Європі майже 28%,
- у світі загалом – 24%.

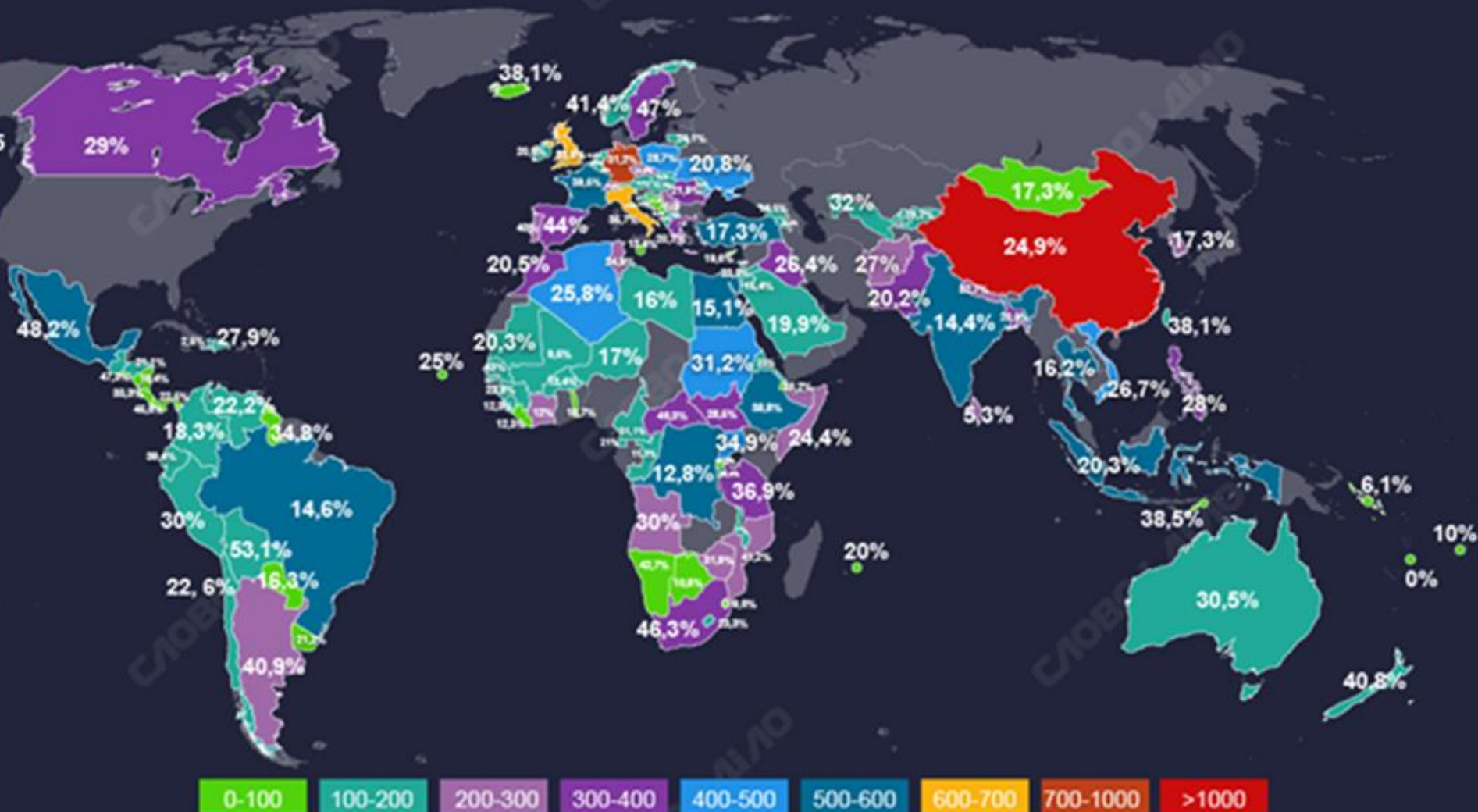
СКІЛЬКИ ЖІНОК ПРАЦЮЄ В ПАРЛАМЕНТАХ СВІТУ

СЛОВО і ДІЛО

26,2% СТАНОВИТЬ РІВЕНЬ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЖІНОК У КРАЇНАХ, ЯКІ МАЮТЬ ГЕНДЕРНІ КВОТИ

ФАКТИЧНА КІЛЬКІСТЬ ПАРЛАМЕНТАРІВ

Китай	2975
Німеччина	709
Велика Британія	650
Італія	630
Єгипет	596
Туреччина	589
Франція	577
Індонезія	575
Ефіопія	547
Індія	543
Бразилія	513
ДР Конго	500
Мексика	500
Тайланд	500
В'єтнам	494
Алжир	462
Польща	460
Уганда	459
Судан	426
Україна	423
ПАР	397
Марокко	395

Жінки в парламентах: досвід країн ЄС

Жінки в парламентах

Понад 40 відсотків депутатів у парламентах Іспанії, Бельгії і скандинавських держав становлять жінки – це найбільша частка в Європі і Центральній Азії. Ось які справи в інших країнах.

Найвища частка жінок у парламентах

 Іспанія	47%
 Швеція	47%
 Фінляндія	47%
 Бельгія	43%
 Норвегія	41%

Найнижча частка жінок у парламентах

 Узбекистан	16%
 Росія	16%
 Грузія	15%
 Угорщина	13%
 Мальта	12%

Виклики, з якими на сьогодні стикаються жінки, що прагнуть йти в політику/державне управління

- Гендерна нерівність у сім'ях, несправедливий розподіл праці в домогосподарствах і традиційне ставлення до гендерних ролей.
- Проблема фінансування кампанії.

За опитуванням, проведеним на вибірці з 3640 обраних муніципальних посадових осіб, жінки стикаються з труднощами, пов'язаними з такими речами, як фінансування кампанії, тому що партійні лідери їх залучають не так активно, як чоловіків

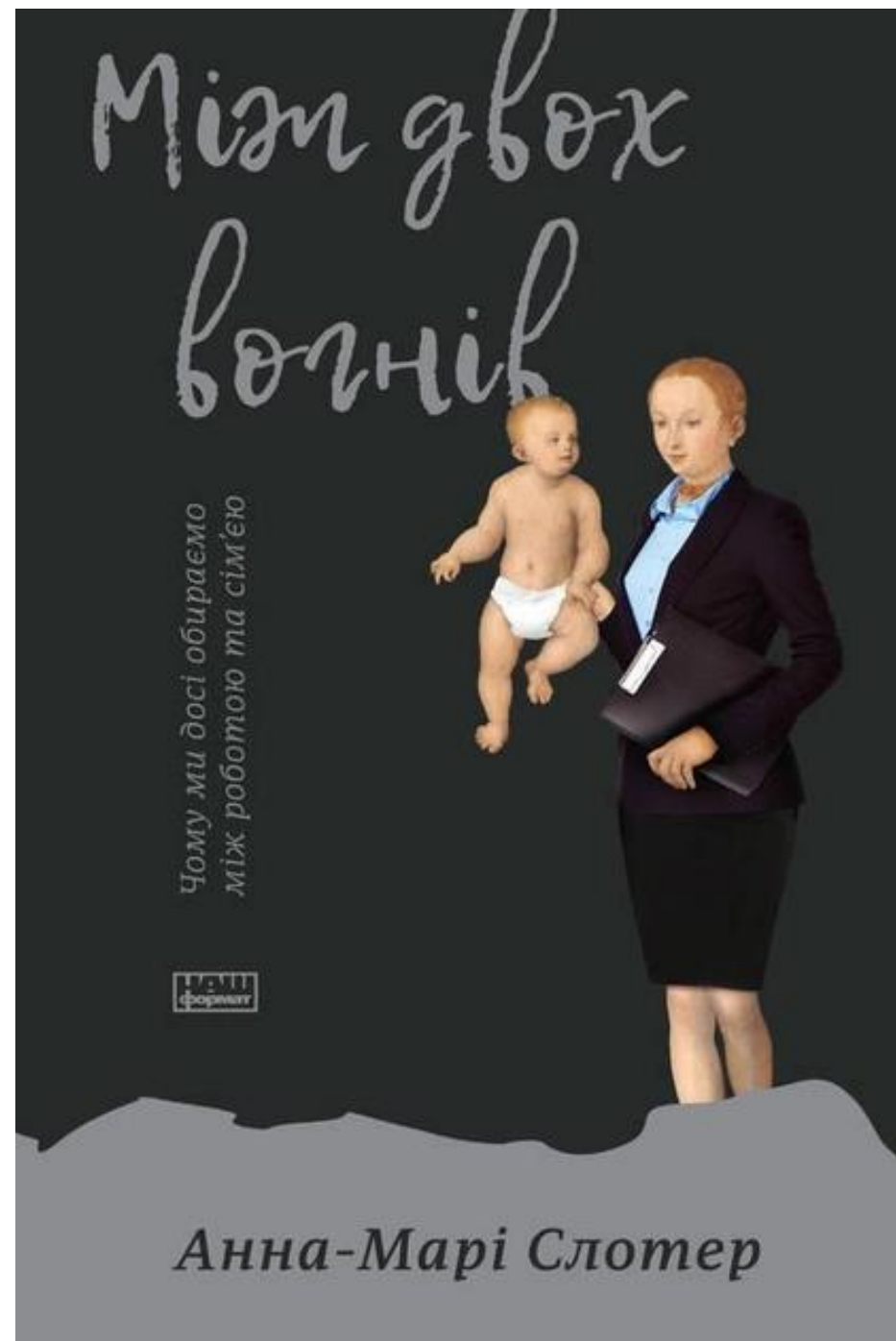
- + «расовий» фактор

Особисте життя і вибір

Складність поєднати родину і політичну кар'єру в країнах з високою інтенсивністю праці.

Швеція - батьки обох статей мають право на 480 днів (16 місяців) оплачуваної відпустки по догляду за дитиною.

У Німеччині як жінки, так і чоловіки мають право на декретну відпустку по догляду за дитиною терміном до трьох років

Гендерний розрив кваліфікації

Резюме Гілларі Клінтон у 2016 році:

**працювала держсекретарем в адміністрації Обами,
двічі перемагала на виборах до Сенату**

Дональд Трамп:

Не обіймав політичних посад до президентських виборів.

Відсутність високої кваліфікації набагато більше шкодить жінкам-кандидаткам, оскільки змушує виборців припускати, що жінки-кандидати не мають кваліфікації, необхідної для політичних посад

Клінтон бракує «президентського вигляду»

Механізми підтримки гендерної рівності: стратегії

26 жовтня 2012 р. у ЄС був прийнятий «План дій для гендерно-чутливих парламентів»

Країни повинні сприяти, поважати та захищати права жінок, включаючи гендерну рівність

Гендерно-чутливий парламент — це парламент, який відповідає потребам та інтересам як чоловіків, так і жінок у його складі, структурах, методах та роботі.

Такий парламент, з урахуванням гендерних аспектів, виділяє бар'єри для повної участі жінок, пропонуючи позитивний приклад або модель для суспільства в цілому

У 2016 р. було прийнято методичні рекомендації для самооцінки гендерно-чутливих парламентів

Вказаний посібник спрямований на допомогу парламентам оцінити, наскільки гендерно-чутливими вони є, зрозуміти свою поточну практику та політику, визначити можливі сфери реформ, план змін та створення механізмів для контролю прогресу.

ГЕНДЕРНІ КВОТИ

- За даними на 2021 р. у світовому масштабі лише чотири країни мали 50% (і більше) жінок у парламенті в одній або нижчих палатах: Руанда – 61%, Куба – 53%, Болівія – 53% та Об'єднані Арабські Емірати – 50%. Ще 19 країн досягли або перевершили 40%, у тому числі дев'ять країн Європи, п'ять країн Латинської Америки та Карибського басейну, чотири в Африці та одна в Тихому океані .
- Понад дві третини цих країн застосували гендерні квоти – або законодавчо встановлені квоти кандидатів, або зарезервовані місця, – відкриваючи простір для політичної участі жінок у національних парламентах

Гендерні квоти — це стратегія державної гендерної політики у формі позитивної дискримінації, що має на меті збільшення кількості жінок на владних позиціях

- Вперше запроваджені у Швеції

Квотування впроваджується за допомогою чотирьох механізмів, які можуть поєднуватись:

- Конституційні положення (Еквадор, Сербія, Франція, на Гаїті),
- Виборче законодавство (Бельгія, Греція, Іспанія, Італія, Польща, Португалія, Словенія та ін.),
- спеціальні закони про рівні права та протидію дискримінації,
- статuti політичних партій, де відображено квоти.

Гендерні квоти

Зарезервовані для жінок місця — це тип квоти, при якому кількість місць у виборному органі для жінок є визначеною державою.

Для кандидаток створюється окремий список і вони конкурують між собою.
Приклади країн із такими квотами — Руанда (квота в 61 %) Бангладеш (20 %).

	На якому рівні	
Ким надаються повноваження	Кандидати	Обрані
Законодавчі (Конституційне чи виборче законодавство)	Кандидатські квоти	Зарезервовані місця
Добровільні партійні квоти	Кандидатські квоти	Зарезервовані місця

Добровільні квоти

Добровільні квоти є такими, які добровільно приймаються політичними партіями і не мають законодавчого статусу

Є найпоширенішими.

Діють у більшій половині країн ЄС:

Австрія, Велика Британія, , Іспанія, Італія, Кіпр, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція

Спочатку їх у 1970-х роках запровадили окремі соціал-демократичні партії в Західній Європі. Добровільними партійними квотами відомі скандинавські країни

Добровільні партійні заходи можуть варіюватися від рекомендацій (або «м'які» квоти) до обов'язкових правил та вимог, таких як чергування чоловічих та жіночих імен у партійному списку (також відомі як система блискавки).

Сторони також можуть охоплювати організаційні квоти, спрямовані на посилення представництва жінок на внутрішніх посадах, що приймають політично значущі рішення.

Практики застосування
добровільних квот:
Великобританія

- У 2017 р. за результатами виборів жінки посіли 208 (32 %) місць з 650.
- Лейбористська партія Великої Британії приймала «м'які» квоти протягом багатьох років як шлях збільшення кількості жінок-кандидатів.
- Спочатку Лейбористська партія вимагала як мінімум одну жінку-кандидата в округах.
- У 1990 р. партія запровадила 40 % квоту для жінок на всіх партійних посадах і встановила ціль 50 % партійної парламентської делегації бути жінками за десять років або за трьома загальними виборами

Досвід Данії

2018 р. у парламенті країни було 67 (37 %) жінок із 179 парламентаріїв

- Вперше 40 % партійні квоти були запроваджені у 1977 р., Соціалістичною народною партією. У 1983 р. до встановлення 40 % квот долучилась Соціал-демократична партія Данії.
- З часом партії відмовились від квот, однак вплив історичних факторів на забезпечення гендерного паритету у парламенті досі дає свої відчутні результати.

*Скандинавський досвід
запровадження квот:
стереотипи про обов'язковість*

Політичні партії у Швеції запровадили гендерні добровільні партійні квоти переважно протягом 1980-х років, коли жінки вже мали 20–30 % місць у парламенті (найбільший відсоток у світі).

!Прорив представництва шведських жінок стався в 1970-х, ще до будь-яких квот.

У Швеції ніколи не було правових (законодавчо чи конституційно закріплених) квот.

Тут широко запроваджують добровільні партійні квоти.

У 1972 р., коли Ліберальна народна партія вперше в країні запровадила політику мінімум 40 % будь-якої статі у внутрішніх правліннях і комітетах.

Гендерні квоти прихильно сприйняли радше ліві й центристські партії, згодом цю тенденцію підхопили майже всі партії

Партія зелених Швеції теж має квоту 50 % для жінок у партійних списках (1987) і внутрішні квоти (1981).

У 1987 році Християнсько-демократична партія запровадила 40-відсоткову гендерно нейтральну рекомендацію щодо виборчих бюлетенів.

Гендерні квоти: Бельгія, Польща, Греція

Бельгія

Виборчий закон з квотами був представлений в 1994 р. Почав працювати у 1999 р. У 2002 р. Квоту було збільшено до 50%.

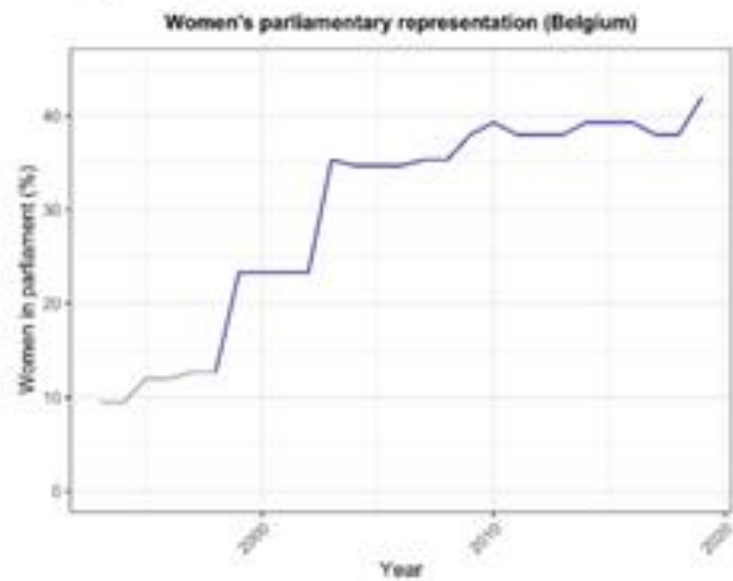
Греція

Греція запровадила свої правила щодо квот для кандидатів у 2008 році і вони набули чинності під час національних парламентських виборів, що відбулися через рік. Закон 2008 року вимагав не менше однієї третини з загальнонаціонального пулу кандидатів кожної партії бути представниками кожної статі (розмір квоти було збільшено до 40% починаючи з 2019 року)

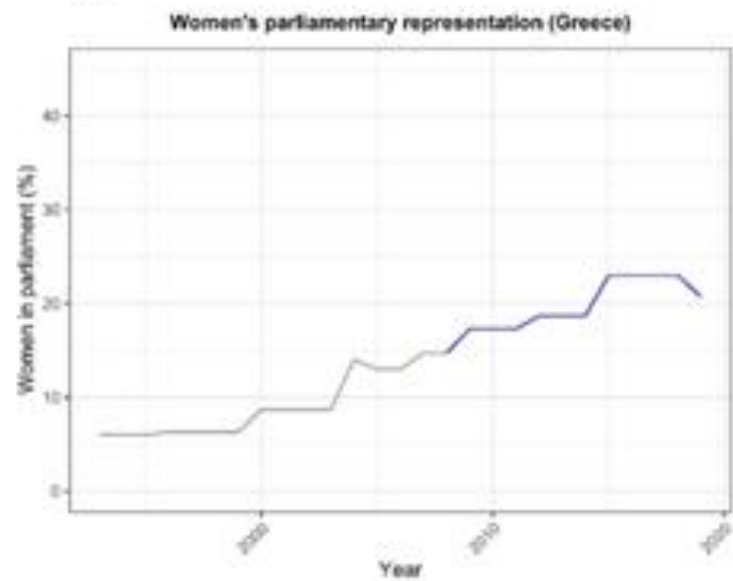
Польща

2011 р. запровадила свої законодавчі механізми квотування кандидатів. Закон вперше був застосований до національних парламентських виборів, які відбулися в жовтні 2011

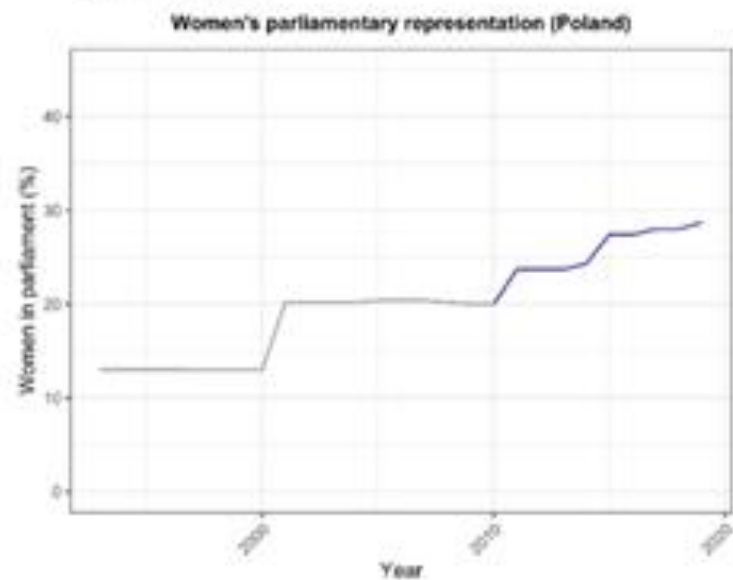
(a) *Belgium*

(b) *Greece*

(c) *Poland*

- Бельгія - притаманно консоціаналізм. Це стабільність демократії, яка досягається шляхом чіткого розподілу влади в країні з наданням представництва та повноважень кожній групі таким чином, що навіть менші групи завжди мали гарантії представництва та доступу до влади
- Греція, Польща – присутність консервативності політичної культури.